

Transformatie Veghel-Zuidoost

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

11 september 2008 / rapportnummer 2095-42

1. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De gemeente Veghel wil ten zuidoosten van Veghel een woongebied realiseren van ca 2000 woningen. De gemeente heeft hiervoor een structuurplan opgesteld, voorzien van een milieueffectrapport op planniveau (plan-MER). Besluitvorming over dit Structuurplan heeft met het oog op de vestiging van voorkeursrecht reeds op 29 mei 2008 plaatsgevonden. De gemeente Veghel heeft de Commissie voor de m.e.r. gevraagd om de kwaliteit van het plan-MER alsnog te beoordelen met het oog op een nog te volgen besluit-m.e.r. procedure voor het bestemmingsplan. De Commissie richt zich in haar advies dan ook vooral op die onderwerpen die in de verdere uitwerking aandacht moeten krijgen¹.

De Commissie is van oordeel dat het plan-MER van goede kwaliteit is, omdat:

- de drie ontwikkelde alternatieve modellen (Groene Mal, Parelsnoer en Mix) een goed beeld geven van verschillende reële inrichtingsopties, gegeven de karakteristieke eigenschappen van het gebied.
- er goed gebruik is gemaakt van GIS² kaarten om de bestaande kwaliteiten in het gebied aan te duiden;
- de effecten van de drie modellen op inzichtelijke wijze kwalitatief onderling zijn vergeleken.

Het model Groene Mal is in het plan-MER als voorkeursalternatief aangemerkt en vastgelegd in het Structuurplan. Bij de verdere uitwerking van dit model ten behoeve van het bestemmingsplan verdienen in een besluit-MER de volgende punten expliciet aandacht:

- alternatieve opties voor een duurzame energievoorziening incl. hun ruimtebeslag
- duurzame invulling van de groenstructuur tussen de bebouwingskernen
- een kwantitatieve beschrijving van de effecten
 - gerelateerd aan verkeer (geluid en luchtkwaliteit)
 - op de waterhuishouding met daaraan gekoppeld de kansen voor natuurontwikkeling in het plangebied en het beekdal van de Aa.

In de volgende hoofdstukken is dit advies, gericht op een nog op te stellen besluit-MER, toegelicht en uitgewerkt.

2. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING

2.1 Achtergrond, probleemstelling en doel

Onderbouwing van de locatiekeuze

In het uitwerkingsplan Uden-Veghel, Maashorst, Schijndel-Sint Oedenrode-Boekel van de provincie Noord-Brabant is het gebied ten zuidoosten van Veghel aangewezen als transformatiegebied voor verstedelijking. Het plan-MER volstaat met een verwijzing maar geeft geen toegankelijk inzicht in de locatieafwegingen die in het verleden zijn gemaakt. Geef in het besluit-MER dus alsnog inzicht in de milieuarargumenten die zijn gehanteerd voor de locatiekeuze.

¹ Zie bijlage 1 voor de projectgegevens en procedurele informatie van de milieueffectrapportage.

² GIS=Geografisch Informatie Systeem

ze. Verwerk hiervoor informatie uit al beschikbare onderzoeken tot een heldere weergave van het doorlopen afwegingsproces.

Onderbouwing van de behoefte

De behoefte aan woningen en de planperiode van 15 à 20 jaar dient in het MER te worden onderbouwd. In het plan-MER en onderliggende stukken worden namelijk verschillende aantallen gehanteerd.

Geef voor de woningbouwlocatie aan:

- welke behoefte hiermee wordt ingevuld. Ga hierbij in op type woningen en herkomst van toekomstige bewoners;
- welke behoefte aan voorzieningen deze genereert, welke voorzieningen in het plan worden opgenomen en hoe deze aansluiten bij bestaande voorzieningen.

2.2 Beleidskader

Randvoorwaarden en uitgangspunten

Geef een beknopt overzicht van de randvoorwaarden en uitgangspunten (zoals ruimtelijke beperkingen, aanwezige en evt. geplande infrastructuur en grenswaarden voor luchtkwaliteit) die gelden bij dit voornemen, onder verwijzing naar de relevante beleidsnota's en wetten. Het plan-MER geeft in hoofdstuk 2 hiervoor een goede basis.

Watertoets

Voor het voornemen moet een watertoets worden uitgevoerd. Bespreek de informatie die de waterbeheerder over de randvoorwaarden voor de voorgenomen activiteit heeft verschaft. In het besluit-MER dient aan de orde te komen welke eisen, aanbevelingen en knelpunten hierin staan voor de ontwikkelingen in het gebied en voor realisatie van de alternatieven.

Natuur

Geef in het MER aan of voor de aanleg van de woningen een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet noodzakelijk is.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

3.1 Voorgenomen activiteit

Beschrijf voor de voorgenomen activiteit:

- fasering en flexibiliteit (van aanleg van woningen, voorzieningen, infrastructuur en het watersysteem). Geef hierbij expliciet aan hoe de realisatie van de kernen (in tijd) is afgestemd op de ontwikkelingen van de infrastructuur en de groenblauwe structuur, zowel in het plangebied als in de direct aangrenzende gebieden. Geef aan hoe de milieueffecten een rol hebben gespeeld bij de keuze voor de fasering;
- structuur van het groen, de natuur en het water; wijze van afstemming van het ontwerp op de kenmerken van de ondergrond (bodem en geohydrologie);
- situering van woongebieden; type woningen en dichtheden en aanduiding van grotere voorzieningen, zoals scholen en winkelvoorzieningen;

- de ontsluitingsstructuur voor het personen- en vrachtverkeer, langzaam verkeer en openbaar vervoer, alsmede het te verwachten gebruik van deze infrastructuur op basis van onderbouwde prognoses;
- een waterhuishoudingplan uitgaand van de ambities van het Masterplan; beschrijf de haalbaarheid van deze ambities.
- wijze van bouwrijp maken, grondbalans en percentage verharding;
- principes van de energievoorziening.

3.2 Alternatieven en MMA

De Commissie adviseert om bij de ontwikkeling van inrichtingsalternatieven en met name het MMA aandacht te besteden aan:

- de specifieke kenmerken van het gebied en de relatie met het stedenbouwkundig ontwerp van Veghels Buiten.
- de meest doelmatige ligging van de infrastructuur voor fietsverkeer en openbaar vervoer ter ontsluiting van de locatie; de verkeersprestatie op locatie (VPL) aanpak³;
- het expliciet aanwijzen van plekken en verbindingen van voldoende omvang voor de groene en blauwe structuur;
- maximale realisatie van de hoge ambities voor water, zoals neergelegd in het Masterplan;
- een hoogwaardige groene invulling van op basis van de in het gebied aanwezige natuurlijke kenmerken, zoals het benutten van de aanwezige kwel, de aanleg van poelen, de aanleg van een heggenstructuur en het aantakken aan de ecologische verbinding tussen het bosgebied en de beekdalnatuur;
- alternatieven voor de energievoorziening in het gebied. Het plan-MER noemt de optie van realisatie van een BMEC. Daarnaast is mondeling de optie genoemd van warmtelevering vanuit een kassencomplex direct aansluitend ten noorden van het plangebied. De Commissie schat in dat gebruik van Koude-Warmte Opslag (KWO) in combinatie met zonne-energie en moderne windopties mogelijk meer milieuwinst oplevert en adviseert ook deze optie in het MER te onderzoeken.⁴
- de fasering van de diverse planonderdelen, met als doel de milieuwinst(en) van meet af aan veilig te stellen.

De Commissie geeft in overweging om in het besluit-MER ook het scenario zonder een randweg uit te werken. Daar is alle reden toe nu het aantal te bouwen woningen beduidend lager ligt dan waarvan bij de start van de planvorming werd uitgegaan en omdat uit het plan-MER ((pag. 57 en 82) blijkt dat het scenario met randweg negatieve gevolgen voor het milieu met zich meebrengt.

³ Bij Verkeersprestatie op Locatie draait het erom dat bewoners op een vanzelfsprekende manier kiezen voor die vervoerwijze die voor hen en hun omgeving het meest geschikt is. Dit kan bereikt worden door een slim verkeerskundig en stedenbouwkundig ontwerp, zie o.a. Vervoersprestatie op Locatie (CROW-publicatie 163)

⁴ Met andere woorden is er een variant zonder gebruik making van de warmtekas en zonder de uitbreiding van het glasareaal op de grens van het plangebied.

4. MILIEUASPECTEN

4.1 Water en bodem

De ambities zoals verwoord in het Masterplan voor de wijze van omgaan met water zijn zeer hoog ('hydrologisch positief'), en wijken daarmee af van hetgeen is aangegeven in het plan-MER. De voorgestane infiltratie leidt tot vernatting hetgeen in principe positief is voor de natuur in het gebied zelf en in het beekdal van de Aa. Er wordt een verbetering ten opzichte van de huidige situatie nagestreefd.

Beschrijf in het besluit-MER;

- de effecten op de waterstanden (grond- en oppervlaktewater) ten opzichte van de maaiveldhoogte over een periode van meerdere jaren (natte en droge);
- de effecten als gevolg van wateroverlast voor bebouwing of recreatie;
- de mate waarin water in droge perioden vastgehouden kan worden voor bepaalde vormen van natte natuur (mits geambieerd) en de kwel naar het beekdal van de Aa.

Toon hiermee de haalbaarheid van de ambities van het Masterplan aan.

Geef aan of de kwaliteit van de bodem voldoet aan de daarvoor geldende eisen in bebouwingskernen.

4.2 Levende natuur

Soortenbescherming

Op grond van de Flora- en faunawet (Ffw) is een aantal planten- en diersoorten beschermd. Ga na of de activiteit zal leiden tot in de Ffw genoemde verboden gedragingen. In het MER kan daartoe worden volstaan met het aangeven van de gevolgen voor de doelsoorten van het natuurbeleid, of een gemotiveerde selectie van de belangrijkste voorkomende soorten. Besteed daarbij ook aandacht aan mogelijke mitigerende maatregelen.

De Commissie geeft in overweging om ook de informatie die benodigd is voor een eventuele ontheffing op grond van artikel 75 van de Ffw gelijktijdig met het MER te verkrijgen en te presenteren. Dit is niet verplicht, maar biedt de initiatiefnemer de mogelijkheid om ook deze informatie door de Commissie te laten toetsen op methodische juistheid, alsmede te laten beoordelen of de uitkomsten plausibel zijn.

Om te bepalen of een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig is dient een inventarisatie van de ruimtelijke verspreiding van alle in het studiegebied voorkomende relevante soorten te worden gemaakt. Afhankelijk van de conclusie is er mogelijk een ontheffingsverzoek op grond van artikel 75 Ffw noodzakelijk⁵.

Geef in het MER aan welke nieuwe natuurwaarden er door inrichting en beheer zijn te realiseren en waar deze tot stand zouden kunnen komen. Besteed in het ontwerp en in de effectbeschrijving aandacht aan de kansen die 'hydrologisch positief' bouwen bieden.

⁵ In feite is dit onderzoek al uitgevoerd in 2005 (Veldonderzoek woningbouw Veghel-noord). Voor het moment van uitvoering van de ingrepen in het plangebied moet worden nagegaan in hoeverre de uitkomsten van dit onderzoek nog voldoende recent zijn om op grond daarvan een ontheffing ex art. 75 aan te kunnen vragen.

4.3 Woon- en leefmilieu

Geluid

Beschrijf de huidige of heersende geluidbelasting op gevoelige bestemmingen, de geluidbelasting ten gevolge van de autonome ontwikkeling en de geluidbelasting ten gevolge van het voornemen voor bepalende jaren.

Beschouw hierbij de hoofdinfrastructuur, de te wijzigen en/of nieuw aan te leggen infrastructuur en alle overige infrastructuur, waarbij sprake is van een verkeerstoename van 30% of een afname van 20% ten opzichte van de referentiesituatie (dit komt overeen met 1 dB verschil).

Geef aan hoeveel woningen een geluidbelasting ondervinden hoger dan de voorkeursgrenswaarde van 48 dB uitgedrukt in Lden, dan wel op welke afstand van de weg de voorkeursgrenswaarde wordt overschreden. Plot de geluidscontouren met een geluidsbelasting vanaf 48 dB uitgedrukt in Lden, oplopend in stappen van 5 dB. Geef aan hoe groot het geluidsbelast oppervlak is binnen deze contouren. Houd rekening met eventuele relevante cumulatie van geluidbelasting ten gevolge van verschillende wegen.

Geef daar waar (voorkeurs)grenswaarden worden overschreden en waar sprake is van nieuw aan te leggen weggedelen aan in welke mate de toepassing van geluidsarm asfalt en/of andere mitigerende maatregelen de geluidbelasting kan reduceren.

Lucht

Beschrijf de gevolgen van de verschillende alternatieven voor de luchtkwaliteit, onafhankelijk of sprake zal zijn van overschrijding van grenswaarden. Volg hierbij de luchtkwaliteitseisen uit de Wet Milieubeheer (Wm). Maak gebruik van modelberekeningen die voldoen aan de Regeling beoordeling luchtkwaliteit (2007).

Geef in het MER voor fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5}⁶) en NO₂ inzicht in de concentratieniveaus en eventuele overschrijdingen van grenswaarden zowel voor de autonome ontwikkelingen als voor de verschillende alternatieven. Beschrijf:

- de ligging en grootte van eventuele overschrijdingsgebieden;
- de hoogste concentraties binnen de overschrijdingsgebieden;
- de hoeveelheid woningen en andere gevoelige bestemmingen gelegen binnen de verschillende overschrijdingsgebieden;
- de mate van overschrijding van grenswaarden;
- eventuele maatregelen om luchtverontreiniging te beperken.

⁶ Het Europese Parlement heeft op 11 december 2007 streef- en grenswaarden voor PM_{2,5} vastgesteld. Voor PM_{2,5} geldt een grenswaarde: jaarnorm 25 µg/m³ per 2015; en streefwaarden van 20 µg/m³ per 2020 en; een reductie doelstelling voor de "gemiddelde-blootstellingsindex" (GBI) tot 20% voor de periode 2010-2020 De "gemiddelde-blootstellingsindex" is de gemiddelde-blootstelling van de bevolking van een lidstaat die voor het referentiejaar (2010) wordt vastgesteld met het doel de schadelijke gevolgen voor de menselijke gezondheid te verminderen en die waar mogelijk binnen een bepaalde termijn moet worden bereikt. Naar verwachting zal de nieuwe EU-richtlijn eind 2008 zijn geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving. In beginsel kunnen de bepalingen van een richtlijn geen rechtstreekse werking hebben voordat de implementatietermijn is verstreken. Lidstaten dienen zich gedurende deze termijn wel te onthouden van maatregelen die het bereiken van het doel van de richtlijn in gevaar zouden brengen.

Het is niet te verwachten dat de grenswaarden⁷ en richtwaarden⁸ voor de overige stoffen uit de Wm zullen worden overschreden. Gezien de jurisprudentie beveelt de Commissie toch aan de concentraties van deze stoffen en de toetsing daarvan aan de grenswaarden op te nemen in het MER.

Geef aan of en waar zich tijdelijk (als gevolg van de voorziene gefaseerde ontwikkeling) en structureel geuroverlast zal voordoen als gevolg van nabijheid van agrarische bedrijven.

Veiligheid

Midden in het gebied ligt een drukke verkeersader. De aanwezigheid van agrarische bedrijven maakt dat er op de wegen ook menging met vrachtverkeer zal zijn. Geef om deze redenen inzicht in de effecten op de verkeersveiligheid.

Geef daarnaast aan of er knelpunten voor sociale veiligheid kunnen gaan optreden, bijvoorbeeld langs de fietsroutes door het park.

4.4 Landschap en Cultuurhistorie

Geef in het MER aan wat de gevolgen van het initiatief zijn voor de bestaande (oudere) beplantingen langs de bestaande infrastructuur en rondom bebouwing. Ga in op de mogelijkheden om deze structuren zoveel mogelijk te behouden en waar mogelijk te versterken.

⁷ Grenswaarden voor SO₂, CO, Pb, en benzeen.

⁸ Richtwaarden voor nikkel, arseen, cadmium, ozon en benzo(a)pyreen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders gemeente Veghel

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van Veghel

Besluit: vaststellen van het Structuurplan Veghel Zuid-Oost

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: plan-m.e.r.

Activiteit: realisatie van ca. 2000 woningen in het buitengebied

Betrokken documente:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Waterplan Veghel 2002
- Integraal Programma van Eisen Veghel Zuid-Oost
- 'Veghelsbuiten', Masterplan Zuidoost Stedenbouwkundig plan

De Commissie heeft geen inspraakreacties via bevoegd gezag ontvangen.

Procedurele gegevens:

advies aanvraag: 9 mei 2008

advies toetsing plan-m.e.r.: 11 september 2008

Bijzonderheden:

Besluitvorming over dit Structuurplan heeft met het oog op het vestiging van voorkeursrecht reeds op 28 mei 2008 plaatsgevonden. De gemeente Veghel heeft de Commissie voor de m.e.r. gevraagd om de kwaliteit van het plan-MER alsnog te beoordelen met het oog op een eventueel nog te volgen besluit-m.e.r. procedure voor het bestemmingsplan. De Commissie richt zich in haar advies dan ook vooral op die onderwerpen die in de verdere uitwerking (in een besluit-MER) aandacht moeten krijgen

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

dr.ir. G. Blom (voorzitter)

drs. B.A.H.V. Brorens

ir. V.J.H.M. ten Holder (secretaris)

drs. H.J.B.A. van Kessel

drs. J.A.A.M. Leemans

ir. J. Termorshuizen

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Transformatie Veghel-Zuidoost

De gemeente Veghel wil ten zuidoosten van Veghel een woongebied realiseren van ca 2000 woningen. De gemeente heeft hiervoor een structuurplan opgesteld, voorzien van een milieueffectrapport op planniveau (plan-MER). De gemeente Veghel heeft de Commissie voor de m.e.r. gevraagd om de kwaliteit van het plan-MER te beoordelen met het oog op een nog te volgen besluit-m.e.r. procedure voor het bestemmingsplan. Dit advies is dan ook gericht op die onderwerpen die in de verdere uitwerking (in een besluit-MER) aandacht moeten krijgen.

ISBN: 978-90-421-2432-5